

Notulen van de vergadering van de Ministerraad op 20 aug. 1951

*'s Morgens te 10 uur aangevangen en 's middags voortgezet, Trêveszaal.

Aanwezig: De Minister-President Drees en de Ministers Albregts, Van Maarseveen, Mansholt, Peters, Staf, Stikker en Wemmers (afwezig zijn de Ministers Van den Brink, Joekes, Liefstinck, Mulderije, Rutten, Teulings en In 't Veld).

Tevens zijn aanwezig (bij de morgenvergadering) de Staatssecretarissen Blom en Götzen.

Plv. Secretaris: Jhr.Mr. A.J.M. van Nispen tot Pannerden.

3. Uniezaken

a. Ordehandhaving in de Ambonezenkampen

Naar aanleiding van hetgeen in de vorige vergadering terzake werd besproken, merkt Minister *Peters* op, dat nog geen duidelijke afspraak is gemaakt over de verantwoordelijkheid met betrekking tot de ordehandhaving in de kampen. Minister *Van Maarseveen* blijkt van mening, dat de politieke leiding bij het Ministerie voor Uniezaken en Overzeese Rijksdelen behoort te berusten en dat de Ministeries van Binnenlandse Zaken en Wederopbouw voor zoveel in hun vermogen bij de uitvoering hulp hebben te verlenen. Binnenlandse Zaken heeft door middel van de Dienst voor Maatschappelijke Zorg alleen de verzorging van de Ambonezen op zich genomen. De Minister deelt mede, zijn ambtgenoot voor Uniezaken en Overzeese Rijksdelen te zullen voorstellen bij gemeenschappelijke beschikking een opperofficier aan te wijzen, meer in het bijzonder belast met de handhaving van de tucht onder de Ambonezen. Staatssecretaris *Götzen* acht in de verzamelpost, opgenomen in de begroting van het Ministerie voor Uniezaken en Overzeese Rijksdelen, een aanduiding gelegen, dat de verantwoordelijkheid in eerste instantie bij Minuor behoort te berusten. Hij vraagt zich alleen af hoe dit Ministerie b.v. bij incidenten opdrachten kan geven aan personen, die door Binnenlandse Zaken of Wederopbouw zijn aangewezen. De *Minister-President* acht het noodzakelijk, dat nauwkeurig wordt afgesproken hoe de bevoegdheden terzake zullen zijn verdeeld, opdat (o.a. bij het onderzoek naar de vechtpartijen in het kamp te Vught) duidelijk vaststaat, wie de eerst verantwoordelijke persoon is. De *Raad* kan er zich mede verenigen, dat de Ministers voor Uniezaken en Overzeese Rijksdelen, Binnenlandse Zaken en Wederopbouw en Volkshuisvesting onderling een regeling treffen en dat bij gebreke van overeenstemming de Raad nader zal beslissen.

b. De overeenkomst Westerling-Boelhouwer

De *Minister-President* doet mededeling over een overeenkomst, die tussen Westerling en de heer Boelhouwer als vertegenwoordiger van 'De Unie voor Recht en Vrijheid' is gesloten, waarbij de eerste werd aangewezen tot opperbevelhebber voor de Zuid-Molukken met als taak de Verenigde Staten van Indonesië opnieuw te vestigen. In de nieuwsbrieven van de heer Fabius komen analoge uitingen voor. Overwogen wordt de wenselijkheid om door een publicatie thans reeds deze activiteit te onderbreken. Minister *Stikker* zou hiervoor voelen indien - behalve deviezensmokkal - een strafbaar feit is gepleegd, b.v. een poging tot aanslag op een vreemde mogendheid. Minister *Van Maarseveen* acht publicatie voor het binnenlandse front wenselijk, maar betwijfelt de opportuniteit in verband met Indonesië. Minister *Peters* wijst er in verband met dit laatste echter op, dat bij de kwestie 'Door de eeuwen trouw' de Nederlandse Regering werd verweten te lang met publicatie te hebben gewacht. Besloten wordt, dat de Ministers van Buitenlandse Zaken en voor Uniezaken en Overzeese Rijksdelen de Minister van Binnenlandse Zaken zullen doen weten of al dan niet tot publicatie kan worden overgegaan. Minister *Van Maarseveen* zal nagaan of niet om andere redenen publicatie achterwege moet blijven.

c. *Bijeenkomst van het Uniehof*

Minister *Van Maarseveen* deelt mede, dat de President van het Uniehof zijn Nederlandse collega's bij hun komst naar Indonesië welkom zal heten en dat de eerstkomende vergadering van het Hof zal plaats vinden op 5 September e.k.

- - -

e. *Irianquaestie en 17 Augustus-herdenking* (Brief van de Secretaris-Generaal van het Ministerie voor Uniezaken en Overzeese Rijksdelen d.d. 15 Augustus 1951 nr. V 67.)

De *Minister-President* brengt naar voren, dat de redevoering van President Sukarno op 17 Augustus j.l. de missie van Prof. Supomo heeft doorkruist, vooral omdat Sukarno Nederland in gebreke stelt en betoogt, dat Nederland het Charter van de Souvereiniteitsoverdracht schendt door Nieuw-Guinea te behouden. De Indonesische Regering is om opheldering gevraagd. Zolang het antwoord niet binnen is, is het moeilijk de bespreking met Prof. Supomo te beginnen over een regeling met Indonesië in 'psychologisch beter aanvaardbare vorm'.

De Ministers *Stikker* en *Peters* hebben ieder afzonderlijk Prof. Supomo medegedeeld, dat de redevoering van President Sukarno de Nederlandse Regering dwingt eerst een nadere verklaring af te wachten. Het is niet te verwachten, dat de Indonesische Regering openlijk President Sukarno zal afvallen en daardoor is het voor Minister *Peters* moeilijk van een eventueel bevredigende verklaring van Indonesische zijde gebruik te maken. Minister *Stikker* adviseert echter, dat Minister *Peters* zonodig te zijner tijd mededeelt, dat de Regering opheldering heeft gevraagd en genoegdoening heeft verkregen, maar dat het staatsbelang medebrengt hierop niet verder in te gaan. Minister *Peters* acht ook de mogelijkheid aanwezig in de Kamercommissie meer terzake mede te delen.

Naar aanleiding van het betoog van President Sukarno, dat de aanwezigheid van het Nederlandse gezag in Nieuw-Guinea ruim een jaar na de souvereiniteitsoverdracht als schending van het Charter van de Souvereiniteitsoverdracht een reden is tot opzegging van de Nederlands-Indonesische Unie, betoogt Minister *Van Maarseveen*, dat deze uiting evident te kwader trouw is, omdat anders - toen de Ronde Tafelconferentie op het punt stond voortijdig te worden afgebroken - van Indonesische zijde niet zo veel moeilijkheden zouden zijn gemaakt, indien zij het vooruitzicht zou hebben gehad, dat na een jaar Nieuw-Guinea toch bij Indonesië zou komen.

Mr. Jonkman heeft meerdere malen er op aangedrongen de kwestie Nieuw-Guinea voor het Uniehof te brengen. De *Raad* is echter van mening, dat het niet op de weg ligt van de Nederlandse Regering een procedure terzake te beginnen; in privaatrechtelijke procedures maakt ook nooit een bezitter een geding aanhangig. De Regering kan het Hof toch geen declaratoir vragen over de rechtsgeldigheid van de gezagsuitoefening in Nederlands-Nieuw-Guinea.

f. *Postverbinding met Indonesië*

Minister *Staf* verzoekt zijn ambtgenoot voor Uniezaken en Overzeese Rijksdelen te doen nagaan of de postverbinding met Indonesië, die tot veel klachten aanleiding geeft, niet kan worden verbeterd.

4. *Buitenlands beleid*

a. *Brits consulaat voor Nieuw-Guinea*

De Britse Regering heeft een exequatur gevraagd op de benoeming van de consul te Surabaya tot tegelijkertijd consul voor Nieuw-Guinea. De heer Van Waardenburg heeft al te kennen gegeven, dat in Nieuw-Guinea dit moeilijk zal worden aanvaard. Voor visa zal men dan voortaan in Surabaya moeten wezen en de problemen betreffende Nieuw-Guinea zal Engeland via Indonesië behandelen. In deze benoeming is een suggestie gelegen, dat naar Britse opvatting Nieuw-Guinea bij Indonesië behoort. De verbindingen met Australië zijn beter dan die met Surabaya. Weliswaar

is van Britse zijde verzocht geen antwoord te geven, indien de Nederlandse Regering het exequatur niet wil verlenen, maar de *Raad* acht dit onbevredigend, omdat dan de benoeming in stand blijft. Besloten wordt het exequatur te weigeren.

- - -